

Sygn. akt V KO 16/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **G. S.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 czerwca 2021 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W

z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III K (...)

na podstawie art. 544 § 3 k.p.k. oraz art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. oddalić wniosek;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. B.– Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 442,80 (czterysta czterdzieści dwa 80/100) zł za wykonane z urzędu czynności obrońcy w sprawie o wznowienie postępowania;

3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania w przedmiocie wznowienia.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III K (...), oskarżony G. S. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.p.k. i za to skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności. Tym samym orzeczeniem skazany został także P.M.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt II AKa (...), po rozpoznaniu apelacji obrońcy skazanego, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w odniesieniu do skazanego G. S.

W wyniku kasacji wywiedzionej przez obrońcę skazanego sprawę kontrolował także Sąd Najwyższy, który postanowieniem z dnia 22 października 2014 r., sygn. akt V KK 157/14, oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 1 marca 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania. Autor wniosku wskazał, jako podstawę prawną tego wniosku przepis art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. i art. 544 § 2 k.p.k. i wniósł o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt II AKa (...) w całości na korzyść skazanego, albowiem ujawniły się nowe dowody i fakty, które podważają poczynione w sprawie ustalenia faktyczne. Obrońca podniósł, że w sprawie konieczne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, dowodu z opinii biegłego z zakresu badania zapisów wizualnych i kryminalistyki, dowodu z akt sprawy rozwodowej, a także dowodu z eksperymentów procesowych.

Konkludując obrońca skazanego wniósł o uchylenie zapadłych w sprawie orzeczeń i skierowanie sprawy G. S. do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w W.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., który ustanawia podstawy do wznowienia postępowania karnego, postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze.

Przepis ten wymaga, aby strona wykazała, że miało miejsce ujawnienie się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów (*propter nova*), które wskazują na zaistnienie okoliczności nieznanych przedtem sądowi, jak również stronie (*noviter reperta*). Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. Dlatego też w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że to skazany, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym obalone zostało domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 kwietnia 2007 r., II KO 60/06, OSNwSK 2007, poz. 875; z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07, Lex nr 393907*).

Podkreślenia wymaga, że samo ujawnienie „nowych faktów lub dowodów” nie jest wystarczające. Konieczne jest, aby te nowe fakty lub dowody w sposób wiarygodny podważały prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a więc, zachodzić musi wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2015 r., V KO 65/15, Lex nr 1938695; z dnia 24 maja 2016 r., V KO 29/16, Lex nr 2044502*). W przepisie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., jak się powszechnie przyjmuje zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w doktrynie, chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego

złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary. Sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi.

Przechodząc do realiów podlegającej rozpoznaniu sprawy, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że obrońca nie ograniczył się do omówienia okoliczności, które miałyby uzasadniać wznowienie postępowania, ale przedstawił tzw. „dowody swobodne” – w tym przypadku depozycje M. M. mające świadczyć o relacji świadka z B.A. (poprzednio S.). Znaczna część przedstawionych przez obrońcę dowodów mających uzasadniać konieczność wznowienia postępowania, to jednak w istocie dowody przeprowadzone i poddane analizie przez Sąd meriti, zaś argumentacja wnioskodawcy sprowadza się w rzeczywistości do kwestionowania ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę wydanych rozstrzygnięć w obu instancjach. Kwestie obecności skazanego na miejscu zdarzenia, ocena wyjaśnień współsprawcy P. M., zapisu na monitoringu, czy zeznań świadków, w tym relacji procesowych B.A., były przedmiotem analiz Sądu Okręgowego w W., jak i Sądu Apelacyjnego w (...) , a także w toku postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2014 r., V KK 157/14).

Podkreślić należy, że w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje się na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku. Przedmiotem postępowania o wznowienie nie może być też badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego w prawomocnie zakończonym postępowaniu sądowym. W żadnym razie nie chodzi tu o poszerzanie postępowania dowodowego do takich granic, aby można było mówić o prowadzeniu postępowania dowodowego co do istoty sprawy, a więc w zakresie charakterystycznym dla rozprawy głównej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 21 kwietnia 2016 r., V KO 22/16, Lex 2087825; 23 lutego 2012 r., III KO 97/11, OSNKW 2012, nr 9, poz. 91; 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, OSNwSK 2008, poz. 690; 24 listopada 1994 r., III KO 67/94, LEX nr 22092; 24 listopada 2004 r., IV KO 46/04, OSNwSK 2004, poz. 2202).

Dlatego też Sąd Najwyższy nie mógł badać oceny zasadności orzeczenia Sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej. W toku postępowania wznowieniowego Sąd był uprawniony zbadać tylko to, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące znaczne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego. Badanie to zaś musiało być ograniczone do analizy tego, czy fakty i dowody wskazane we wniosku o wznowienie postępowania mogą doprowadzić do wydania odmiennego rozstrzygnięcia. W konsekwencji, Sąd Najwyższy ograniczył się do zbadania stopnia prawdopodobieństwa tego, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego – w postaci uniewinnienia skazanego lub skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą niż to, za które go wcześniej skazano i uznał, że takie prawdopodobieństwo nie zaistniało.

Mając na uwadze podniesione powyżej okoliczności Sąd Najwyższy stwierdził, że nie istnieją żadne podstawy do wznowienia w przedmiotowej sprawie zakończonego prawomocnie postępowania i wniosek oddalił.

Ponadto rozstrzygnięto o kosztach postępowania wznowieniowego, w tym o opłacie na rzecz obrońcy z urzędu.